

מערך שיעור בעקבות צפייה בסרט "עד פה" .

<https://www.youtube.com/watch?v=lvJOPXK2BcM>

רקע:

בריונות: ע"פ ויקיפדיה בריונות מוגדרת כאסטרטגיית התנהגות הכוללת הפגנה קבועה של כוח והשגת יעדים בעיקר בעזרת איומים ובמצבים מסוימים גם בפעילות אלימה. הפעילות מתבטאת בעיקר ע"י הטרדה אגרסיבית מתמשכת וחוזרת במטרה לפגוע, ולמרות סימנים ברורים למצוקת הקורבן.

תופעת הבריונות בבית הספר אינה זרה לאף אחד מאתנו ולצערנו בשנים האחרונות נכנסה זירה נוספת של בריונות ברשת כך שלמעשה התופעה רק גדלה, מתפתחת ומשתכללת. אנחנו נמצאים במצב אשר דורש ומחייב אותנו ללקיחת אחריות ולמציאת כל הפתרונות האפשריים על מנת למגר את התופעה. מכיוון שהרשת יצרה עבורנו שחקן נוסף שבו יותר קשה לנו להגיע ותמיד להיות ערים למה שקורה אנו מחויבים לעורר את התלמידים שלנו להוות שומרי הסף.

שאלה מתבקשת היא כמה אנחנו מדברים על המקום של האחרים בסיטואציה, של אלה הרואים מה שקורה אך אינם מתערבים ואיך אנחנו גורמים להם להבין שאי התערבות או אי דיווח אינם מהווים התחמקות מאחריות. שיח שכזה הוא הכרחי על מנת לעורר את תלמידינו לפעולה, להם יש את המפתח ליצור חברה בה הדרישה להוקיע את הבריונות וכל אלימות שהיא מאתנו כך שכל ילד ירגיש בטוח ושלו בסביבתו. חשוב שהתלמידים שלנו יבינו שלא מדובר בתופעה חד פעמית וכיכרו בכך כי מדובר בתופעה מסוכנת ורחבת ממדים.

אוכלוסיית יעד: תלמידים כיתות ד'-ו'.

מטרות:

- לדבר על תופעת הבריונות וממדיה על מנת להעיר את התלמידים להתפשטות הבלתי נתפסת של התופעה.
- לשמוע מהתלמידים שלנו על עמדותיהם ותחושותיהם בכל הקשור לבריונות.
- לעורר את תחושת האחריות וההבנה שאי עשייה לנוכח ידיעה על בריונות מהווה גם היא התנהגות אשר משמרת את הבריונות.
- לייצר מרחב מוגן בוא פשר ורצוי לדבר, לספר ולדווח.
- לעודד אקטיביות מצד התלמידים על מנת לעצור ולמנוע מקרים שכאלה בבית הספר/ בכיתה ובכל המרחבים האפשריים.

- לייצר סביבה בטוחה לכל התלמידים.

מערך השיעור:

להתחיל את השיעור ולכתוב על הלוח את המילה בריונות ולעשות מעגל אסוציאציות למילה.

פעילות: לחלק לכל אחד דף לבן ולבקש מהם להוציא דבר וטושים. כל אחד יכול לעשות בדף כפי רצונו. צריך לקשקש עליו, להדביק ולקבץ. לתת לפעילות הזו בערך 7 דקות. לאחר מכן לבקש לנסות להחזיר את הדף עמה שיותר לצורתו המקורית כפי שהם קיבלו אותה- למעשה הם מבינים שדף שנעשו בו כל כך הרבה דברים אי אפשר להחזיר אותו לקדמותו. כך גם עבור ילדים שעברו בריונות אי אפשר למחוק אצלם את החוויה שהם עברו זה משהו שנשאר איתם הרבה מאוד זמן לאחר מכן ומשפיע להם על החיים.

ניתן להדפיס ולהדביק על הלוח את העובדות המצורפות במסמך זה על בריונות כדי להמחיש לתלמידים את גדול התופעה ומדוע חשוב כ"כ לגנותה.

להקרין את הסרט "עד פה"

שאלות לדיון:

- מה היה התפקיד של שאר הילדים בסרט מלבד התוקפים והקורבנות?
- האם הם יכלו למנוע מלכתחילה את כל הידרדרות המצב?
- האם לנו יש אחריות לדאוג לשאר התלמידים בכיתה שלנו ובבית ספר?
- מה אנחנו יכולים לעשות על מנת לדאוג שכל אחד מאתנו יהיה בסביבה בטוחה מבחינת בריונות?

סיום השיעור: כל ילד רושם על דף מה הוא מתחייב לעשות על מנת למנוע את תופעת הבריונות בכיתה/בבית הספר ולתלות את ההתחייבויות של כולם על בריסטול שייקרא: אנחנו נגד בריונות.

הרציונל:

אין להתווכח עם כך שתופעת הבריונות על שלל זירותיה מהווה אחד האתגרים העיקריים העומדים היום בפני מערכת החינוך. מכיוון שלתופעה זו השלכות מרחיקות לכת פעמים רבות אנחנו נמנעים מלהעלות את השיח על כך עד שאנו לא נתקלים במקרה רלוונטי. מכיוון שילדים היום חשופים כל כך אין זה מן הנמנע שגם אם בבית הספר שלהם הם לא

היו עדים/חוו או שמא היו אלה המבצעים את מעשה הבריונות אין זה אומר שהם לא מודעים לתופעה.

מכיוון שקבוצת השווים היא זו הדומיננטית ביותר בחייו של כל תלמיד מכאן כי גם האחריות שלה בלהוקיע, להדוף ולמגר את התופעה הנוראית הזו וכאן תפקידינו כאנשי החינוך לעורר אותם לכך. מחקרים מראים כי על אף שרוב התלמידים מדווחים על עמדות המתנגדות לבריונות בפועל הם נוהגים בדרכים אשר מנציחות את הבריונות במקום לנקוט בפעולה אקטיבית למעם הפסקת התופעה. ניתן להבין את התנהגותם של רוב התלמידים בעיקר אם לוקחים בחשבון שישנו בפחד בלתי מבוטל להגיד או לפעול בנושא ולהפוך כתוצאה מכך להיות מושא הבריונות החדש. עם זאת, תפקידינו לייצר שיח אשר מגייס את כולם לאחריותם זה לזה.

שיח בנושא אשר יעורר מחשבות, שאלות, רגשות ובעיקר חיזוק תחות האחריות הכללית הוא הכרחי וחשוב ביותר וייתכן ויש בו את הכוח לייצר אקטיביות בקרב התלמידים ולשפר את רווחת תלמידינו כך שכל מי שמתנהג בבריונות לאחד מן הילדים בכיתתנו, בבית ספרנו יפנים כי אין זה מקובל ושמדובר בהתנהגות לא נורמטיבית ולא מקובלת על ידי הכלל.

עובדות על בריונות:

בנות שוות לבנים בתופעת הבריונות: בעוד שבנים משתמשים יותר באלימות פיזית, בנות משתמשות יותר באלימות מילולית.

התחושות הקשות בקרב קורבנות בריונות נותרות לאורך עשרות שנים ואף לאורך כל החיים.

גם הבריונים ולא רק הקורבנות סובלים מבריונות-התנהגות אלימה נוטה להכשיל את מי שמתמשש בה סכל תחומי החיים.

לצופים מהצד ולסביבה החברתית יש השפעה עצומה ויכולת אדירה לגרום למיגור התופעה-לכולנו יש אחריות!

בארה"ב ישנה חקיקה כנגד בריונות.

בשנת 2000, 160,000 תלמידים נמנעו מלהגיע לבית ספר מפחד לבריונות.

כ-70% מהילדים בכיתות ג'-ט' חוו סוג מסוים של אלימות בבית הספר.